

BORSA İSTANBUL BORÇLANMA ARAÇLARI PİYASASI TAKAS VE MERKEZİ KARŞI TARAF İŞLEMLERİ KATILIMCI SÖZLEŞMESİ

MADDE 1- TARAFLAR

- 1) Bu Sözleşme, Reşitpaşa Mahallesi Borsa İstanbul Caddesi No:4 Sarıyer 34467 İstanbul adresinde faaliyet gösteren İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi ile
.....adresinde faaliyet gösteren
.....arasında
aşağıdaki şartlarda akdedilmiştir.

MADDE 2- TANIM VE KISALTMALAR

- 1) Bu Sözleşmede geçen,
- Borsa:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni,
  - İlgili Mevzuat:** 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistem Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun, Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği, Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Prosedürü ve ilgili diğer mevzuatı,
  - İşlemci Kuruluş:** Piyasa'da işlem yapma yetkisi bulunan ancak söz konusu işlemlere ilişkin yükümlülüklerin tasfiyesini bir genel MKT üyesi aracılığı ile gerçekleştiren kuruluşları,
  - Piyasa:** Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası'nı
  - Prosedür:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Prosedürü'nü,
  - Sistem:** Takasbank'ın Borçlanma Araçları Piyasası takas işlemlerini gerçekleştirebilmesi için sunmuş olduğu altyapı ve ortak kuralları olan yapıyı,
  - Takas:** Piyasa'da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Takasbank tarafından belirlenen süre ve şartlarda üyeler tarafından yerine getirilmesi suretiyle taraflar arasında nakit ve/veya varlıkların transferini sağlayan süreçlerin tamamını,
  - Takasbank:** Bu Sözleşmenin tarafı olan İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,
  - Üye:** Bu Sözleşmenin tarafı olan.....
.....Anonim Şirketini,
  - Yönerge:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi'ni,
- ifade eder.

MADDE 3- SÖZLEŞMENİN KONUSU

- 1) İş bu Sözleşme, Takasbank'ın Piyasa'da merkezi takas kuruluşu olarak vereceği takas ve merkezi karşı taraf hizmetine yönelik üyelik, teminat, risk yönetimi, takas ve temerrüt işlemlerine ilişkin esaslar ile tarafların hak ve yükümlülüklerini düzenler.

MADDE 4- GENEL HÜKÜMLER

- 1) Takasbank, Piyasa'da gerçekleşen işlemlere ilişkin olarak kendi nezdinde açılan hesaplar ve bu hesaplarda izlenen sözleşmelerle sınırlı olarak açık teklif yöntemi ile merkezi karşı taraftır. Üye alıcı ise Takasbank satıcı, Üye satıcı ise Takasbank alıcı konumuna emirlerin Piyasa'da eşleşmesi ile birlikte kendiliğinden geçer. Piyasa'da Üye tarafından bu Sözleşmede ve ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yapılan işlemlerin takasında, Takasbank'ın merkezi karşı taraf olarak mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirlenen kaynaklarla sınırlı olmak üzere, sözleşmelerin takası veya net borçların/pozisyonların kapatılması sırasında Üye'nin karşı tarafı olarak yerini almasından kaynaklanan tutar kadardır.
- 2) Takasbank, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca sözleşme yenileme yöntemi ya da uygun gördüğü diğer bir yöntem kullanmak suretiyle merkezi karşı taraf görevini üstlenebilir. Sözleşme yenilemede, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 133 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde Piyasa'da borçlanan ve borç veren arasında gerçekleşen sözleşme sona erer ve taraflar merkezi karşı taraf olarak Takasbank ile sözleşme yaparlar. Yenileme yönteminde, Takasbank'a yenilemeye ilişkin yapılacak bildirimler ve yenilemenin Takasbank kayıtlarına alınarak gerçekleşme zamanı, ilk sözleşmede belirlenen hak ve yükümlülüklerin devri ve diğer hususlar Takasbank tarafından belirlenir.
- 3) Takasbank'ın açık teklif ve sözleşme yenileme dışındaki yöntemlerle merkezi karşı taraf hizmeti vermesi durumunda, tercih edilen yöntemle ilişkin usul ve esaslar ile Takasbank'ın sorumluluğunun sınırları ilgili mevzuatta belirlenir.
- 4) Takasbank, ilgili mevzuatta belirlenen esaslar çerçevesinde, merkezi karşı taraf olmaktan imtina etme hakkına da sahiptir. Üye, Takasbank'ın merkezi karşı taraf olma yöntemini değiştirmesi ya da merkezi karşı taraf olmaktan imtina etmesi kararına karşı hiçbir itiraz hakkının olmadığını peşinen kabul, beyan ve taahhüt eder.
- 5) Takasbank, Üye'nin bu Sözleşme ve ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmesi şartıyla karşı üye temerrüde düşse bile işlemlerin takasını; temerrüde düşen üyenin teminat ve garanti fonu katkı payları ile sınırlı olmaksızın ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, sermayesini de kullanmak suretiyle tamamlamakla yükümlüdür. Takasbank, Üye'ye karşı yükümlülüklerini yerine getirirken, aşağıdaki sıralamaya uygun olarak kaynakları kullanır.
  - a. Temerrüde düşen üyenin kendisine ait hesaplarında bulunan teminatlar,
  - b. Temerrüde düşen üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı,
  - c. Varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler,
  - ç. Takasbank tarafından karşılanmış riskler için Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği kapsamında tahsis edilen sermaye,
  - d. Diğer üyelerin yatırılmış garanti fonu katkı payları,
  - e. Diğer üyelerden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payları,
  - f. Takasbank'ın kalan sermayesinden yapılan taahhüt.
- 6) Piyasa'da gerçekleşen işlemlerde, işlemlerin Üye'nin kendisine veya müşterilerine ait olup olmadığına bakılmaksızın Takasbank tarafından sadece Üye muhatap alınır. Takasbank, Üye'nin müşterilerinin Üye'ye karşı yükümlülüklerinden ve Üye'nin müşterilerine karşı olan yükümlülüklerinden sorumlu tutulamaz.

- 7) Takasbank Yönetim Kurulu, Kurul tarafından da uygun görülmesi halinde, Borsanın talebi veya Borsa'nın görüşü alınmak suretiyle, Piyasa içinde yeni kurulacak veya halen mevcut pazar veya platformlardan bazılarında veya yeni ihraç edilecek veya halen işlem gören bazı menkul kıymetlerde sadece takas hizmeti verip MKT hizmeti vermeme veya MKT hizmetini sonlandırma kararı alabilir.
- 8) MKT hizmeti verilmeyecek pazar/platform ve/veya menkul kıymetlere ilişkin, takas, risk, teminat ve temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar, Borsa İstanbul A.Ş. Borçlanma Araçları Piyasası Takas ve Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Esasları Yönergesi ve Prosedüründe belirlenir.
- 9) Takasbank'ın merkezi karşı taraf olmadığı piyasa, Pazar, Platform ve/veya sermaye piyasası araçlarında; İşlemlerin takas tarihinde ve süresi içerisinde tamamlanacağı hususunda Takasbank'ın herhangi bir garantisi bulunmaz. Takas işlemlerinin süresi içerisinde tamamlanması borçlu üyelerin yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi koşuluna bağlıdır.

MADDE 5- ÜYENİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Üye;

- 1) BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası'nda gerçekleştirilecek tüm işlemler ile ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Borsa ve Takasbank tarafından çıkarılan yönetmelik, tebliğ, yönerge, prosedür, sistem kuralları, genelge, genel mektup, ilke kararı ve diğer nam altında yapılan her türlü düzenleme ile ilgili diğer mevzuat hükümleri ve bu Sözleşme şartlarının uygulanacağını, Takasbank'ın söz konusu mevzuatı merkezi karşı taraf olarak yorumlamaya, açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de dikkate alarak karar vermeye ve uygulamayı yönlendirmeye yetkili olduğunu,
- 2) Sistemde gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili olarak Takasbank'ın her türlü düzenleyici ve değiştirici yetkiye sahip olduğunu, Takasbank tarafından duyurulan ve duyurulacak tüm kurallara uymayı ve Takasbank'ın bu yetkileri kullanmasına karşı itiraz hakkının olmadığını, Takasbank tarafından belirlenen tüm şartları ve yükümlülükleri yerine getirmeyi,
- 3) Sistem güvenliğinin ve kesintisiz çalışmasının sağlanması için Takasbank ve diğer yetkili kurum ve kuruluşlarca yapılacak düzenlemeler çerçevesinde, gerekli altyapı, yazılım ve sistemleri hazır ve çalışır halde bulunduracağını,
- 4) Sistemin kesintisiz ve güvenli işletiminde sürekliliği sağlamak amacıyla Takasbank tarafından yapılan sistem değişikliklerine belirlenen sürelerde uyum sağlayacağını ve davet edildiği testlere iştirak edeceğini,
- 5) Takas sisteminin güvenliğinin temini amacıyla iç denetim ve kontrol mekanizmalarını oluşturacağını ve idame ettirilmesi için gerekli önlemleri alacağını,
- 6) Takas ve mutabakat işlemlerinin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesini tehlikeye sokacak faaliyetlerden kaçınacağını; sistemin işleyişi ile ilgili sorunlarda kusurlu olduğu hallerde oluşacak tüm zarar ve ziyanı karşılayacağını,
- 7) Bu Sözleşme ve ilgili mevzuat kapsamında tüm yükümlülüklerin ifası ile çalışanlarının görevleri çerçevesinde yaptıkları işlerden sorumlu olduğunu,
- 8) Takasbank sistemi üzerinde işlem yapmak üzere yetkilendirdiği temsilcilerinin gerçekleştirdiği her türlü işlemde doğan yükümlülükler açısından sınırsız sorumlu olduğunu, temsil yetkilerine ilişkin değişikliklerin Takasbank'a yazılı olarak bildirilmediği sürece yapılan işlemlerin bağlayıcı olduğunu, temsilcilerin sisteme bağlanmak için kullandığı kullanıcı kodu ve şifresinin muhafazasının sorumluluğunun Üye'ye ait olduğunu, kullanıcı kodu ve şifrenin temsilcinin rızası veya rızası dışında üçüncü şahısların eline geçmesi suretiyle yetkisiz kişiler tarafından kullanılmasından doğacak her türlü zarardan sorumlu olduğunu, temsilcilerinin ve hesabına işlem gerçekleştirilen müşterilerin ehliyetlerinin olmaması ya da müşterilerinin talimatlarına aykırı hareket edilmesi veya müşteri talimatı olmaksızın müşterileri hesabına işlem gerçekleştirilmesi nedeniyle ortaya çıkan tüm zararlardan doğan sorumluluğunun kendisine ait olduğunu,

- 9) Web üzerinden eriştiği sistemlere yetkisiz erişimin sağlanmaması, veri akışı içeriğinin kopyalanmaması ve indirilmemesi, erişimine izin verilmeyen web sitesi menülerine girişe teşebbüs edilmemesi, web sitesini veya sistemleri etkileyecek ve zarar verecek nitelikte taleplerin iletilmemesi, web sitesi veya sistemleri ile ilgili tersine mühendislik (sistemin yapısının, işlevinin veya çalışmasının, çıkarımcı bir akıl yürütme analiziyle keşfedilmesi) yapılmaması, yetkili olmayan kullanıcıların web sitesini kullanımının engellenmesi, web sitesine gönderilen içeriklerin üçüncü kişilerin fikri mülkiyet haklarını ihlal etmemesi, hakaret ve iftira gibi suç niteliği taşıyan ifadeler içermemesi, herhangi bir işletmenin ticari sırlarını ifşa etmemesi, sahte, mevzuata aykırı ve müstehcen nitelikte olmaması ve ayrımcılık içermemesi, yasa dışı davranışlara teşvik etmemesi, reklam unsuru içermemesi, virüs, kötü niyetli yazılım, casus yazılım ya da diğer zararlı içerik ve kodları taşımaması için gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğunu, bu bentte belirtilen durumlarla ilgili olarak Takasbank'ın uğrayacağı her türlü zararı tazmin ile mükellef olduğunu,
- 10) Sistem aracılığı ile gerçekleştirmiş olduğu işlemlerle ilgili sorumluluğun kendisine ait olacağını, kendi kusurundan kaynaklanan nedenlerle Takasbank'ın ve/veya üçüncü şahısların zarara uğraması durumunda bu zararları karşılayacağını,
- 11) Sistem aracılığıyla gerçekleştirilen işlemlerde kendisi ile üçüncü kişiler arasında oluşabilecek ihtilaflarda Takasbank'ın taraf olmayacağını,
- 12) Sistem ile ilgili Takasbank'ın kusuru dışında, teknik arıza, mücbir sebep ya da sair nedenlerle takas işlemlerinin tamamlanamaması nedeniyle doğabilecek zararlardan Takasbank'ı sorumlu tutmayacağını ve bu zararların karşılanması için Takasbank'tan herhangi bir talepte bulunmayacağını,
- 13) Sistem aracılığıyla yapılan ödemedemden/transferden vazgeçemeyeceğini ve kendisine gönderilen ödemeyi/transferi kabul edeceğini, ödeme emrinin Takasbank düzenlemelerinde yer alan mutabakat koşullarını sağlaması ile kesin ve nihai olduğunu,
- 14) Sistem aracılığı ile yapılan işlemler sonucu oluşan bakiye değişimini kabul ettiğini,
- 15) Takas işlemlerinin teslim karşılığı ödeme prensibi çerçevesinde gerçekleştirileceğini,
- 16) Takas işlemine konu repo menkul kıymet bildirimini zamanında yerine getirmekle yükümlü olduğunu, zamanında yapılmayan menkul kıymet bildirimini Takasbank tarafından gösterge niteliğindeki tahvil kullanılarak resen bildirilmiş sayılacağını, yükümlülüğünü resen belirlenen kıymet üzerinden yerine getireceğini,
- 17) Borsa'da gerçekleştirilen işlemlerin netleştirilmesi sonucunda oluşan nakit borcunu Prosedürde belirtilen hesaplara yatıracağını, nakit takas yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi halinde Takasbank'ın söz konusu tutarı "serbest cari hesabı"ndan tahsil edebileceğini,
- 18) Prosedür'de yer alan çalışma saatleri dışındaki taleplerin dikkate alınmayacağını, bu saatlerin Üye'ye bildirilmek suretiyle her zaman değiştirilebileceğini,
- 19) Takasbank'ın ilgili mevzuat ve bu Sözleşme kapsamında sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin olarak uygulayacağı ücret ve komisyonları ilgili düzenlemelerde belirlenen sürelerde ödemeyi,
- 20) Takasbank tarafından talep edilecek üyelik teminatı, işlem teminatları ve garanti fonu katkı paylarını ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tesis edeceğini,
- 21) Takasbank tarafından öngörülmesi halinde, diğer üyelere karşı doğabilecek mali ve hukuki sorumluluğu teminat altına alan, genel ve özel mahiyette sigorta yaptırılmasına ilişkin düzenlemelere uyacağını ve bu nitelikteki diğer tedbirleri alacağını,
- 22) Bu Sözleşme'den doğan borçların tahsili amacı ile Takasbank'ın dava açmak veya icra takibi yapmak zorunda kalması durumunda, bu dava ve takipler nedeniyle yapılacak her türlü harç, masraf ve avukatlık ücretini ödemekle yükümlü olduğunu,

- 23) Yasal olarak tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtlara ek olarak, Takasbank tarafından kararlaştırılan diğer kayıtları tutacağını, bilgi ve belgeleri usulüne göre düzenleyeceğini; bunları periyodik olarak veya Takasbank'ın istediği zamanlarda Takasbank'a ileteceğini ve söz konusu kayıt ve belgeleri bir yıl boyunca saklayacağını, Takasbank tarafından gönderilen veya sistem tarafından üretilen bilgi ve belgelerine ilişkin sistemde oluşturulma anından sonra hata, hile ve iktisadi müzayaka iddialarının Takasbank tarafından kabul edilmedikçe geçerlilik taşımayacağını,
- 24) Yönerge ve Prosedür kapsamındaki iş ve işlemler ile ilgili olarak Takasbank yetkililerince yapılacak incelemeleri kabul edeceğini ve her türlü desteği sağlayacağını,
- 25) Bu Sözleşme'de yer almayan hususlarda Takasbank düzenlemeleri ve ilgili diğer mevzuatta yer alan hükümlerin uygulanacağını, söz konusu mevzuatta değişiklik olması durumunda değişen hükümlerin uygulanacağını,
- 26) Takasbank'ın, Sistemin işlerliği ve güvenilirliğinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde alınacak önlemleri belirlemeye ve bu önlemleri uygulamaya yetkili olduğunu, söz konusu durumlarda limitlerin değiştirilmesi, risk hesaplama yöntem ve parametrelerinin değiştirilmesi, ilave teminat talep edilmesi, takas süre ve şartlarının değiştirilmesi, teminat çekilmesinin belirli süre ve şartlarla sınırlandırılması, işlem saatlerinin değiştirilmesi, merkezi karşı taraflıktan imtina edilmesi ve diğer her türlü tedbiri almaya yetkili olduğunu,
- 27) Prosedür ve Yönerge kapsamındaki diğer yükümlülüklerini süresi içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getireceğini,
- 28) Yönerge, Prosedür ve uygulama esaslarına, bu konudaki tebliğlere, yönetmeliklere, talimatlara ve bu Sözleşme şartlarına aykırı davranılması halinde Takasbank tarafından yapılan düzenlemelerle belirlenmiş olan müeyyidelerin uygulanacağını,
- 29) Yönerge, Prosedür ve uygulama esasları ile bu konudaki tebliğler, yönetmelikler, talimatlar ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Sözleşme'nin ayrılmaz parçası olduğunu,
- 30) İşlemci kuruluşun takas işlemlerini Takasbank'a karşı genel merkezi karşı taraf üyesi sıfatıyla garanti etmesi halinde, ilgili işlemci kuruluşun kendisi üzerinden gerçekleştirdiği işlemlere ilişkin yükümlülüklerini Takasbank'a karşı kayıtsız şartsız yerine getirmekle yükümlü olduğunu, içeriği Takasbank tarafından belirlenecek ve işlemlerini garanti ettiği işlemci kuruluşun Piyasa'daki tüm işlemlerini kayıtsız şartsız garanti ettiğini belirten bir taahhütnameyi Takasbank'a vermeyi, Üye tarafından işlemci kuruluşun işlemleri nedeniyle verilen garanti ile işlemci kuruluşun ve müşterilerinin işlemleri nedeniyle Takasbank'a karşı müşterek borçlu ve müteselsil kefil olarak sorumlu olduğunu, işlemci kuruluşa işlemlerine ilişkin verilen garantinin, işlemci kuruluşun açık pozisyonlarının başka bir üyeye devredilmesi veya pozisyonların kapatılması şartıyla Takasbank tarafından kaldırılacağını, peşinen kabul ve taahhüt eder.

MADDE 6- TAKASBANK'IN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- 1) Takasbank'ın Üye'ye karşı merkezi karşı taraf sıfatıyla yükümlülüğü, alım satım emirlerinin Piyasa'da eşleştiği anda başlayıp, takasın tamamlanması ile son bulur. Tarafların, Piyasa'da gerçekleşen işlemlerle ilgili ortaya çıkan tüm sorumluluklarının ilgili mevzuat ve bu Sözleşmede belirlenen şartlarda yerine getirilmesi ile takas tamamlanmış olur.
- 2) Takasbank, merkezi karşı taraf rolünü üstlendiği durumda, Üye'nin kıymet alacaklı olduğu sözleşmelerde borçlu, Üye'nin kıymet borçlu olduğu sözleşmelerde ise alacaklı olarak borçlarını ifa etmekle yükümlüdür.
- 3) Taahhütlü işlemler pazarında yapılan işlemlerde, işlemin vadesinde Takasbank sözleşmenin üçüncü tarafı olarak hizmet verecektir. İşlemin vadesinde Takasbank'ın taahhüdünden cayma hakkı bulunur. Cayma hakkının kullanıldığı durumda Takasbank üzerinde herhangi bir hukuki sorumluluk doğmaz.

- 4) Piyasa'da yapılan repo işlemleri karşılığı teslim edilecek menkul kıymetlerin bildirimine ve değişikliğine ilişkin usul ve esaslar Takasbank tarafından belirlenir. Menkul kıymet bildiriminin son bildirim saatine kadar yapılmaması durumunda gösterge niteliğindeki tahvil Takasbank tarafından resen bildirimine konu edilir.

Takasbank,

- 5) Sistemin kesintisiz, güvenli, etkin ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak için gerekli önlemleri almak ve Üye'nin işlemlerini ve sistem kurallarına uyumunu düzenli olarak izlemekle,
- 6) Sistemin ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu konusunda Üye tarafından yerine getirilmesi gereken hususları takip etmekle ve Üyenin söz konusu yükümlülüklerle uymayan işlemleri hakkında mevzuatta belirtilen müeyyideleri uygulamakla,
- 7) Sistemden kaynaklanacak riskleri asgari düzeye indirmek ve sistemin istikrarını gözetmekle,
- 8) Bağlantılı sistemlerden kaynaklanabilecek riskleri göz önünde bulundurarak bu riskleri etkin bir şekilde yönetmek için gerekli önlemleri almakla,
- 9) Sistemde gerçekleşen işlemlere ilişkin bilgilerin gizliliği ve güvenliği ile ilgili olarak gerekli önlemleri almakla,
- 10) Sistemin sorunsuz bir şekilde işletilmesini sağlayacak bilgi sistemlerini tasarlamakla,
- 11) Sistemler ile ilgili şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgileri, internet sitesi üzerinden paylaşmakla

yükümlüdür.

MADDE 7- LİMİTLER

- 1) Takasbank Üyelere mali yeterlilikleri nispetinde risk limitleri tanımlar. Belirlenen limit Üye'ye bildirilir. Takasbank üyenin mali yeterliliğinin yanısıra piyasadaki üye bazında açık pozisyon yoğunlaşmasını da gözeterek, Üyeyi bilgilendirmek suretiyle limitleri artırmaya, eksiltmeye, dondurmaya veya iptal etmeye yetkilidir.
- 2) Üye, Takasbank tarafından belirlenen limitleri aşmamak koşuluyla, kendisi ve müşterileri adına yatırılan teminatlara karşılık gelen miktar kadar pozisyon alabilir.
- 3) Üye yatırmış olduğu teminatları hesap bazında takip etmekle yükümlüdür. İlgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, izin verilmesi halinde azami tutara kadar limitlerin aşılması halinde Üye aşan kısım için ilave teminat yatırmayı taahhüt eder. İlave teminat yükümlülüğünün Prosedür'de belirlenen şekilde yerine getirilmemesi durumunda Üye tüm hesapları üzerinden pozisyon artırıcı emir iletiminin engelleneceğini peşinen kabul eder.
- 4) Üye'ye tahsis edilen limitlerin aşılması durumunda Takasbank'ın mevzuatta belirlenen şartlar çerçevesinde merkezi karşı taraf olmaktan Üye ya da işlem bazında imtina etme hakkı saklı olup; bu nedenle Takasbank'a herhangi bir sorumluluk yüklenemez.

MADDE 8 - TEMİNATLARA İLİŞKİN ESASLAR

8.1. Teminatların Tesisi

- 1) Üye, piyasa işlemleri ile ilgili olarak Takasbank tarafından belirlenen tür ve miktarda teminatı tesis etmek zorundadır. Üye, Takasbank tarafından belirlenen tutar kadar değerlendirilmiş teminatı Takasbank tarafından saptanacak koşullarda tevdi etmekle yükümlüdür.
- 2) Takasbank, piyasa şartlarına ve işleme konu kıymetlerin risk düzeyine bağlı olarak, işlem teminatı düzeyini ve/veya teminata kabul edilebilecek varlık türlerini Üye'ye bildirmek suretiyle değiştirmeye yetkilidir. Bu durumda Üye, herhangi bir itiraz ileri sürmeksizin teminat oranını Takasbank tarafından talep edilen orana yükseltmeyi ve teminat türünü değiştirmeyi kabul, beyan ve taahhüt eder. Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde temerrüt hükümleri uygulanır.
- 3) Üye, teminat olarak vereceği varlıkların kompozisyonunun Takasbank tarafından belirlenecek sınırlar içinde olmasını sağlamak ve belirlenen kompozisyon içinde kalmasını takip ve teminle mükelleftir.

- 4) Takasbank'ın teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerinde hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Üye'ye konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato veya mal varlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasının ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki diğer takip prosedürleri ya da Sermaye Piyasası Kanununun tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank'ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkileri kullanmasını hiçbir şekilde sınırlandıramaz.
- 5) Üye tarafından Takasbank'a teminat olarak tevdi edilen varlıkların ilgili teminat hesaplarına aktarımı ile birlikte teminatlar tesis edilmiş olur.

8.2. Teminat Amacıyla Temlik

- 1) Piyasada gerçekleşen işlemler karşılığında tevdi edilen varlıkların mülkiyeti, Üye tarafından teminat amacıyla Takasbank'a devredilmiştir. Teminat konusu malvarlığı değerlerinin ilgili hesaplara aktarımı ile mülkiyet Takasbank'a geçer. Üye, müşterisi hesabına Piyasa'da gerçekleştirdiği işlemler için Takasbank'a müşterisinden alarak teslim ettiği teminatlar üzerinde müşterisi ile yaptığı sözleşmeler çerçevesinde tasarruf hakkı bulunduğunu kabul, beyan ve taahhüt eder.
- 2) Üye'nin Takasbank'a tevdi ettiği teminat konusu malvarlığı değerleri üzerinde tasarruf yetkisinin bulunmaması 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank'ın aynı hak iktisabına engel olmaz.
- 3) Üyenin Takasbank'a tevdi ettiği teminatlar üzerinde tasarruf hakkının bulunmaması nedeniyle meydana gelebilecek zararlardan sorumluluk Üye'ye ait olup, Takasbank'a herhangi bir sorumluluk yüklenemez.

8.3. Teminatların Değerlemesi ve Tamamlama Çağrısı

- 1) Teminatlar, Takasbank tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde gün içi ve gün sonunda değerlendirilir.
- 2) Üye'nin yatırmış olduğu değerlendirilmiş teminat, Takasbank tarafından belirlenen seviyenin altına düştüğü takdirde, Takasbank teminat eksikliğinin tespit edildiği gün itibarıyla elektronik posta iletmek suretiyle veya Üye'nin ekranlarına mesaj yollamak veya raporlama yapmak suretiyle teminat tamamlama çağrısında bulunur.
- 3) Üye, teminat tamamlama çağrısının sistemde oluşturulma anında, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın çağrıyı alarak kendisine ulaştığını kabul eder. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar. Üye, kendisine tanınan süre zarfında teminatları tamamlamakla yükümlüdür.

8.4. Teminatlardan Doğan Haklar

1) Teminat amacıyla devredilen kıymetlerin temettü ve faiz getirileri, bedelsiz sermaye artırımından gelen yeni paylar ile Üye tarafından sermaye artırımına katılım talebinde bulunması halinde rüçhan hakkı bedelinin Üye tarafından yatırılması sonucu oluşacak yeni payların mülkiyeti, ayrıca bir işleme gerek kalmaksızın teminat amacıyla Takasbank'a devredilmiş kabul edilir.

8.5. Teminatların İadesi

- 1) Üye tesis etmiş olduğu teminatların işlem anı (teminat çekme talebinin iletildiği an) itibarıyla fazla olan kısmını iade alabilir. Takasbank teminat olarak aldığı kıymetleri mislen, bunun mümkün olmaması halinde eşdeğerini iade eder.
- 2) Bu Sözleşme ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca teminatların kullanılması gereken durumlar ortaya çıkmış ve Takasbank teminatlardan alacağıının tamamını karşıladıktan sonra teminatlardan artan kısım söz konusu olmuşsa Takasbank kalan teminatı Üye'nin talebi üzerine mislen, bunun mümkün olmaması halinde eşdeğerini iade eder.

8.6. Teminatların Nemalandırılması

- 1) Üye tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası üyelik teminatı ile işlem teminatları, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Prosedürde belirlenen esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır. Nemalandırma işlemi, Takasbank limitleri dâhilinde yapılır.
- 2) Nemalandırılma sonucu elde edilen brüt nema tutarlarından, vergi ve diğer yasal yükümlülükler ile Takasbank komisyonu düşülür. Bakiye nema tutarı, Üye'nin teminat hesabına eklenir.

MADDE 9- GARANTİ FONU

- 1) Üye, Takasbank tarafından idare ve temsil olunan, Üye'nin veya Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası'nda işlem gerçekleştiren diğer kuruluşların temerrüdü nedeniyle teminatı aşan zararların karşılanması amacıyla oluşturulan garanti fonuna katılmak zorundadır.
- 2) Üye, Takasbank tarafından talep edilen miktar ve türde varlığı garanti fonu katkı payı olarak, ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevdi etmekle yükümlüdür.
- 3) Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası için oluşturulan garanti fonunun piyasadaki fiyat değişimleri nedeniyle değer kaybetmesi, garanti fonu katkı paylarının kullanılması, Üye'nin garanti fonu katkı payı yükümlülüklerinin artması ve diğer nedenlerle garanti fonunun ilgili mevzuat ile belirlenen seviyenin altına düşmesi halinde Takasbank tarafından Üye'ye garanti fonu tamamlama çağrısı yapılır.
- 4) Garanti fonu katkı payı tamamlama çağrısı, elektronik posta iletimi veya Takasbank tarafından sağlanan Üye ekranlarına mesaj ve/veya raporlama yoluyla yapılır. Üye, tamamlama çağrısının sistemde oluşturulma anında, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın çağrıyı alarak kendisine ulaştığını kabul eder.
- 5) Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan garanti fonu katkı payı tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar. Tamamlama çağrısının yerine getirilme süresi Takasbank tarafından Prosedürde belirlenir. Yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde ilgili mevzuatta belirlenen oranda temerrüt faizi işletilir.
- 6) Üye, yatırılmış garanti fonu katkı payları ile ilave garanti fonu katkı paylarının ilgili mevzuat çerçevesinde Takasbank tarafından diğer takas üyelerinin borcu nedeniyle kullanılmasına herhangi bir itiraz hakkının olmadığını kabul eder. Bir diğer takas üyesinin borcu nedeniyle, Üye'nin garanti fonu katkı payına başvurulmuşsa, borçlu olan takas üyesinin takibinden sağlanan kaynak, ilgili mevzuatta belirlenen sırada ve esaslar çerçevesinde, Üye'nin yatırmış olduğu ve diğer üyenin borcu nedeniyle kullanılan katkı paylarının iadesinde kullanılır. İade garameten yapılır.
- 7) Üye, diğer takas üyelerinin borcu nedeniyle garanti fonu katkı paylarının Takasbank tarafından kullanılması halinde, borçlu kuruluşlar hakkında Takasbank tarafından yapılan kanuni takibin kısmen veya tamamen neticesiz kalması nedeniyle zararının kısmen veya tamamen karşılanamaması durumunda, Takasbank'a karşı herhangi bir hak talebinde bulunmayacağını kabul, beyan ve taahhüt eder.
- 8) Üye tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası garanti fonu katkı paylarının zorunlu karşılık olarak tesis edilecek kısmı düşüldükten sonra kalan tutarı kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır. Nemalandırma işlemi, Takasbank limitleri dâhilinde yapılır. Nemalandırılma sonucu elde edilen brüt nema tutarlarından, vergi ve diğer yasal yükümlülükler ile Takasbank komisyonu düşülür. Bakiye nema tutarı, Üye'nin teminat hesabına eklenir.

MADDE 10- TEMERRÜT ESASLARI

- 1) Üye'nin piyasada gerçekleştirmiş olduğu işlemler aşağıdaki hallerde muaccel hale gelir.
  - a. Piyasada gerçekleştirmiş olduğu işlemlere ilişkin takas pozisyonlarının vadesinin gelmesi,
  - b. Üyenin teminat tamamlama ve garanti fonu katkı payı yatırma yükümlülüğünü ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan tamamlama çağrısına rağmen yerine getirmemesi,
  - c. İlgili mevzuat uyarınca Üye'nin faaliyetlerinin kısıtlanması gereken durumların ortaya çıkması nedeniyle Takasbank tarafından Üye'nin yükümlülüklerinin tasfiyesine karar verilmesi,

- 2) Üye, borcun muaccel hale geldiği tarihte ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde Takasbank tarafından protesto keşidesine, ihtarname gönderilmesine, mehil tayinine ve hiçbir kanuni takip ve teşebbüs icrasına mahal kalmaksızın temerrüde düşmüş olur.
- 3) Üye temerrüde düşmesi durumunda, ilgili mevzuatta belirlenen oranda temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Takasbank, Üye'nin temerrüdü nedeniyle temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, Üye bu zararları da karşılamakla yükümlüdür. Takasbank, Üye'nin muaccel hale gelen borçları, bu borçtan kaynaklanan her türlü faiz ve diğer masraflar ve temerrüt faizini aşan zararları için Üye'nin Takasbank nezdindeki hesapları ve her türlü hak ve alacakları üzerinde takas, mahsup ve hapis hakkına sahiptir.
- 4) Üyenin Piyasa'da gerçekleştirdiği işlemler nedeniyle Takasbank'a olan borçlarını ödemediği temerrüde düşmesi halinde veya ilgili mevzuat ya da bu Sözleşmede öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanmasının gerektiği durumlarda Takasbank, herhangi bir ihtar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatı açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın teminat konusu kıymetleri/dövizi, borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote ise bu piyasalardaki değerinden aşağı olmamak üzere satarak satım bedelinden alacağını karşılamak, kendisine teminat amacıyla mülkiyeti devredilen nakdi, alacağına mahsup etme hakkına sahiptir. Teminattan alacağın karşılanmasının gerektiği durumlarda, Takasbank dilerse, teminatın alacağını karşılamaya yetecek kadarını mülkiyetinde tutma hakkını da kullanabilir. Böyle bir durumda Takasbank, teminat konusu kıymetlerin seçim hakkını kullandığı andaki değerini esas alır.
- 5) Temerrüt nedeniyle teminatlara başvurulması gereğinin ortaya çıkması durumunda, teminat konusu hangi varlıkların öncelikle kullanılacağı Takasbank tarafından kararlaştırılacak olup, Üye Takasbank'ın kararına karşı itiraz hakkının olmadığını peşinen kabul eder.
- 6) Üye'nin, teminat tamamlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle borcun muaccel hale gelmesi durumunda Takasbank, temerrüt hükümleri çerçevesinde temerrüde neden olan ilgili hesaptaki teminatları nakde dönüştürerek borçlarını tasfiye etmek hakkını haizdir.
- 7) Üye, temerrüt nedeniyle Takasbank tarafından teminatların satılması ve pozisyonlarının kapatılması nedeniyle zarara uğradığı iddiasıyla Takasbank'dan herhangi bir talepte bulunmayacağını, bu işlemlerden kaynaklanan her türlü masraf ve diğer mali yükümlülüklerinin kendisine ait olduğunu kabul eder.
- 8) Üye'nin yükümlülüğünü yerine getirmesi şartıyla Takasbank Üye'ye ilgili kıymet/nakit alacağını teslim etmekle yükümlüdür.
- 9) Temerrüt halinde, Takasbank tarafından Üyenin ilgili hesaplarındaki teminatlarını çekmesine izin verilmez. Takasbank temerrüt büyüklüğünü gözeterek, Üyenin tüm hesapları üzerinden emir iletimini engelleyebilir.

MADDE 11- POZİSYONLARIN VE TEMİNATLARIN TAŞINMASI

- 1) Üye'nin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde faaliyetlerinin kısıtlanması ve takas üyeliğinin sona erdirilmesi durumunda, pozisyonları (takas borç ve alacakları) ve teminatları ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından da uygun görülen ve piyasada işlem yapmaya yetkili diğer bir kuruluşa taşınabilir. İşlemin gerçekleşmesi hem Üye'nin hem de taşınacak kuruluşun talimatına bağlıdır.
- 2) Teminata verilen varlıkların müşteriye ait olması durumunda; Üye'nin taşıma işlemi ile ilgili olarak müşterisinin onayını almaması halinde Takasbank'a herhangi bir sorumluluk yüklenemez. Müşterinin bu nedenle oluşacak zararlarını tazmin yükümlülüğü Üye'ye ait olup, Takasbank'ın herhangi bir şekilde tazmin yükümlülüğüne muhatap olması halinde Üye, Takasbank'ın ilk talebinde tazminat konusu meblağı ve Takasbank'ın uğradığı tüm zararları ödemekle yükümlüdür. Takasbank, Üye'nin her türlü hak ve alacağı üzerinde takas ve mahsup hakkını haizdir.

MADDE 12- POZİSYON VE TEMİNATLARIN AYRIŞTIRILMASI

- 1) Üye ilgili mevzuatta öngörülen esaslar doğrultusunda,
  - a) Takasbank tarafından Piyasa'da sağlanan ayırtırmaya bağlı olarak müşteriler adına açılacak hesap türleri ve bunların özellikleri ile ilgili olarak müşterilerini bilgilendirmekle,
  - b) Takasbank nezdinde müşterileri adına açmış olduğu teminat hesapları üzerindeki tasarruf yetkisinin kendisinde olduğu ve bu tasarruf yetkisinin Takasbank tarafından sadece açık pozisyonlar için hesaplanan bulundurulması gereken teminat miktarı ile sınırlı olarak kısıtlandığı, teminat fazlalıklarını çekme yetkisinin Takasbank tarafından kısıtlanmadığı hususlarında müşterilerini bilgilendirmekle,
  - c) Müşterileri adına Takasbank'ta açmış olduğu çoklu hesaplardaki pozisyon ve bu hesaplarla ilişkili teminat kayıtları ile kendi nezdindeki müşterilere ait pozisyon ve teminat kayıtları arasında sürekli mutabakatı sağlamakla, yükümlüdür.

MADDE 13- POZİSYONLARIN SONLANDIRILMASI

- 1) Üye'nin temerrüde düşmesi durumunda, kendi portföyüne veya müşterilerine ait pozisyonlar ilgili mevzuat çerçevesinde; Üyeye bağlı hesaplarda bulunabilecek aynı vadelerdeki sözleşmeler arasından hangisi ya da hangilerinin kullanılacağı Takasbank tarafından belirlenmek üzere, pozisyonların tamamının ya da bir kısmının hesaplar arasındaki aynı vadedeki ters yönlü pozisyonlarla karşılıklı kapatılması suretiyle Takasbank tarafından re'sen sonlandırılabilir.

MADDE 14-ÜCRET, MASRAFLAR VE KOMİSYONLAR

- 1) Üye, Piyasa'da gerçekleştirilen işlemlere ilişkin Takasbank tarafından ilgili mevzuat ve bu Sözleşme kapsamında sunulan hizmetlerle ilgili olarak Takasbank tarafından talep edilen ücret, komisyon ve diğer masraflar ile bu Sözleşmenin imzalanmasından kaynaklanan damga vergisi ve Piyasa'da gerçekleşen işlemlerin takas sürecinin herhangi bir aşamasında doğan ve doğabilecek Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi ile işlemlerden kaynaklanan sair vergileri ödemekle yükümlüdür.
- 2) Üyenin bu madde kapsamında ödemekle yükümlü olduğu tutarların Takasbank tarafından belirlenen sürelerde ödenmemesi durumunda, ödenmeyen tutar Yönerge hükümleri kapsamında yatırması gereken üyelik teminatından tahsil olunur.

MADDE 15- TEBLİGAT ADRESİ

- 1) Taraflar, bu Sözleşme'nin 1 inci maddesinde belirtilen adreslerini tebligat adresleri olarak kabul etmişlerdir. Adres değişiklikleri, diğer tarafa tebliğ edilmedikçe en son bildirilen adrese yapılacak tebliğ ilgili tarafa yapılmış sayılır.

MADDE 16- SÖZLEŞMENİN SÜRESİ VE FESHİ

- 1) Bu Sözleşme süresiz olup akdedildiği tarihte yürürlüğe girer. Prosedür'ün Üye faaliyetlerinin durdurulması ve üyelikten çıkartma ile üyelikten ayrılma maddeleri kapsamında sözleşmenin feshi mümkündür. Ancak, sözleşmenin feshedilmiş olması fesih tarihine kadar yapılmış iş ve işlemlerden doğan ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

MADDE 17- SÖZLEŞMENİN TADİLİ

- 1) Takasbank, yasal ve/veya teknik zorunluluklar veya merkezi karşı taraf olarak sunduğu hizmetlerin işlerliği ve güvenilirliğinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü durumların varlığı halinde bu Sözleşme hükümlerini kısmen veya tamamen değiştirme hakkına sahiptir. Takasbank, bu değişiklikleri Üye'ye bildirmekle yükümlüdür.

- 2) Üye, bildirim tebliğ edildiği tarihi izleyen yedi gün içinde bu değişikliklere açıkça herhangi bir itiraz bulunmadığı takdirde, bildirim tebliğinden itibaren geçecek yedi günlük sürenin sonundan itibaren değişiklikleri kabul etmiş sayılır. İtiraz halinde ise sözleşme, itiraz izleyen yedinci günün sonunda feshedilmiş sayılır.
- 3) Sözleşmenin bu şekilde feshedilmiş olması, tarafların fesih tarihine kadar yapılmış iş ve işlemlerden doğan bu Sözleşme ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 48 inci maddesi hükmü saklıdır.

MADDE 18- DEVREDİLMEZLİK

- 1) Üye, Takasbank'ın onayı olmaksızın bu Sözleşmeden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini üçüncü kişilere devredemez.

MADDE 19- DELİL SÖZLEŞMESİ

- 1) Üye ile Takasbank arasında doğabilecek anlaşmazlıkların çözümünde, uyuşmazlık konusu işleme ilgili sadece Takasbank kayıtları, teyit mesajları, bilgisayar kayıtlarının ve Takasbank tarafından tutulan diğer kayıtların kesin delil olduğunu, bu hükmün Hukuk Muhakemeleri Kanunu 193 üncü maddesi uyarınca münhasır delil sözleşmesi teşkil edeceğini taraflar kabul eder.

MADDE 20- UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

- 1) İşbu Sözleşme'den kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde İstanbul (Merkez) Mahkemeleri ve icra daireleri yetkilidir.
İşbu 20 maddeden ibaret sözleşme taraflarca,

İstanbul'da...../...../.....tarihinde iki nüsha olarak imzalanmıştır.

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş. adına;

İmza .....

Adı Soyadı .....

Ünvanı .....

.....adına

İmza .....

Adı Soyadı .....

Ünvanı .....